

Debreceni Ítéltábla
Bf.IV.561/2020/43.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2021. április 20. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

Az aljas indokból, különös kegyetlenséggel, több ember sérelmére elkövetett emberölés büntette miatt a vádlott ellen folyamatban lévő büntetőügyben a Miskolci Törvényszék 2020. szeptember 3. napján kihirdetett 15.B.37/2019/72. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

A vádlott cselekményét a Btk. 160. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés d) és f) pontja szerinti emberölés büntettének minősíti.

Az eljárás során lefoglalt és a Miskolci Törvényszék Gazdasági Hivatalánál a ... számon kezelt bűnjeleket a sértett1 sértett részére kiadni rendeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A szabadságvesztésbe beszámítja a vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt.

A másodfokú eljárásban 27 144 (huszonnégyezer-száznegyvennégy) Ft bűnügyi költség merült fel, melyet a vádlott visel.

A vádlott tényleges tartózkodási helye: ... Fegyház és Börtön.

I n d o k o l á s

I.

[1] A Miskolci Törvényszék a rendelkező részben írt ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki emberölés büntettében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban Btk.) 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c), d) és f) pont]. Ezért életfogytig tartó, fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a vádlott legkorábban 40 év letöltése után bocsátható feltétes szabadságra. A szabadságvesztésbe beszámította a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött

időt. Rendelkezett továbbá a lefoglalt bűnjelekről, a magánfélként fellépő a sértettl sértett által előterjesztett polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasította és kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költség viselésére.

II.

[2] Az ítélet ellen a vádlott és a védő jelentettek be fellebbezést a cselekmény téves minősítésére hivatkozva, a büntetés enyhítése érdekében. A védői fellebbezés indokai szerint nem állapítható meg a vádlott terhére az aljas indokból elkövetés minősítő körülmény, melyet az irányadó tények és a joggyakorlat sem támasztanak alá, emellett a különös kegyetlenséggel elkövetés sem rögzíthető. Egyik sértettnél sem állapítható meg olyan tartós, nagyobb számú sérülést okozó erő kifejtés, mely alapot adna e minősítő körülmény kimondására. Álláspontja szerint a vádlott bűnössége a több ember sérelmére elkövetett emberölés büntetében állapítható meg és az enyhébb minősítés lényegesen enyhébb büntetés kiszabását indokolja, ezért erre tett indítványt (12. számú másodfokú irat).

[3] Az ügyészség tudomásul vette az elsőfokú bíróság határozatát.

[4] A ... Fellebbviteli Főügyészség a ... számú átiratában a védelmi fellebbezést alaptalannak tartva – tanácsülésen történő elbírálás mellett – a támadott ítélet helybenhagyására tett indítványt. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok megtartásával alapvetően megalapozott tényállást állapított meg, mely azonban hiányosság és helytelen ténybeli következtetés miatt részben megalapozatlan. Az elkövetés helyszínének leírása, a két életét veszített sértett megtalálási helye kapcsán a tényállás pontatlan, a sérülések erőbehatását illetően hiányos, továbbá az aljas indokból elkövetés ténybeli alapjai – helytelen ténybeli következtetés folytán – hiányoznak. Ezért a részbeni megalapozatlanság orvoslása érdekében a tényállás kiegészítésére és helyesbítésére, a polgári jogi igénnyel kapcsolatos rendelkezés jogcímének pontosítására, majd az ítélet egyébként törvényes voltára figyelemmel a határozat helybenhagyására tett indítványt.

[5] A másodfokú bíróság a védelmi perorvoslatot a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.) 600. § (1) bekezdés c) pontja értelmében tárgyaláson bírálta el, az ügyész, a vádlott és védő jelenlétét – a járványügyi helyzetre is tekintettel – telekommunikációs eszközzel biztosítva.

[6] A 2021. január 1-jétől módosult és az átmeneti szabályokkal való összhangban a Be. 868. § (1) bekezdés alapján már alkalmazandó Be. ugyan lehetővé tette volna a védelem nyilvános ülés vagy tárgyalás tartását célzó indítványának hiányában a tanácsüléses elbírálást, mert a vádlott terhére nem jelentettek be fellebbezést azzal, hogy az új szabály a nem szankciós fellebbezésnél már szigorúbb, mert megkívánja a tényállás megalapozottságát, de a Kivezető tv. 211. § (4) bekezdése a törvény hatálya alatt még feloldja e szabályt, hiszen lehetőséget teremt a tanácsülésen is a részbeni megalapozatlanság orvoslására. A tényállás a később részletezettek szerint részben megalapozatlan, de az átmeneti szabályozásra is tekintettel a tárgyalás fő oka az, hogy ilyen tárgyi súlyú ügyben, a legsúlyosabb büntetést kiszabó ítélet másodfokú elbírálására indokolt volt tárgyalás kitűzése, figyelemmel arra is, hogy az elsőfokú tárgyalási jegyzőkönyv kijavítása iránt is intézkedni kellett. Az ügy tárgyi

súlya miatt az ítéltábla a vádlott személyes jelenlétének biztosítását tervezte, azonban a járványhelyzet miatt a telekommunikációs eszköz használata volt indokolt.

[7] A fellebbezési tárgyaláson az ügyész az írásbeli észrevételében foglalt indokok alapján az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

[8] A védő perorvoslata indokai szerint indítványozta a támadott ítélet részbeni megváltoztatását, a minősítés módosítását és a büntetés enyhítését. A vádlott nem kívánt felszólalni.

III.

[9] A védelmi fellebbezés – a minősítés megváltoztatására irányulóan – részben alapos.

[10] A vádlott és a védő fellebbezésének irányára tekintettel az ügyben a Be. 590. § (1), (2) bekezdése értelmében teljes volt a felülbírálat, azaz a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a perjogi szabályok, a tényállás megalapozottsága, a bűnösség, a cselekmény minősítése, a büntetéskiszabás és egyéb kérdések vonatkozásában is arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki és milyen okból fellebbezett.

[11] Az ítéltábla a felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást perrendszerűen, alaposan, körültekintően folytatta le, nem vétett sem abszolút, sem relatív, az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező eljárási hibát.

[12] Ki kell azonban térni rá, hogy a 2019. december 17-i tárgyaláson a sértett, valamint a 2020. január 30-i tárgyaláson tanúl tanúzási figyelmeztetését az elsőfokú bíróság hiányosan rögzítette (30. számú jegyzőkönyv 18. oldal és a 34. számú jegyzőkönyv 14. oldal), mert e tanúknál nem került feltüntetésre, hogy a bíróság a Be. 176. § (1) bekezdés c) pontjának megfelelően a tanúzási figyelmeztetés egyik kardinális részére, azaz a hamis tanúzás törvényi következményeire a figyelmeztetést elvégezte, mely feltétele a vallomás bizonyítékként értékelésének. Mivel a törvényszék a többi tanú esetében a kioktatásokat teljeskörűen rögzítette, ezért a másodfokú bíróság felvilágosításadás érdekében kereste meg az elsőfokú bíróságot, mert feltehető volt, hogy a hiányosság jegyzőkönyvvezetési hiba következménye. Az elsőfokú bíróság tájékoztatása ezt megerősítette és a jegyzőkönyveket végleges határozattal egészítette ki, mely szerint a figyelmeztetések megtörténtek mindkét tanúnál. Ezt az eljárásban érdekeltek sem kifogásolták. A jegyzőkönyv és azok javításáról szóló végleges végzés olyan hiteles és fontos közokiratok, melyekkel szemben a másodfokú bíróság kételyt nem támaszthatott, ezért nem volt szükség bizonyítás felvételére és a tanúk ismételt kihallgatására, hiszen a kiegészített jegyzőkönyvek szerint a kihallgatások perrendszerűek voltak. Felhívja azonban a figyelmet arra az ítéltábla, hogy fokozott gondot kell fordítani – főleg ilyen tárgyi súlyú ügyben – a jegyzőkönyvek hitelességének, teljességének megóvására, elkerülendő a kialakult perjogi helyzetet azzal, hogy célszerű nem csak a törvényhely felhívása, hanem a figyelmeztetés szöveges rögzítése is a jegyzőkönyvben.

[13] Ezen túl megjegyzendő, hogy tanú² a helyszínen intézkedő rendőr által a vádlottól szerzett adatok, amint az ügyészség kifogástalanul hivatkozott rá, bizonyítékként nem értékelhetők. Az 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) hatálya alatt is töretlen volt a gyakorlat, de a Be. terhelti figyelmeztetésre vonatkozó szabályai már normatív módon is egyértelművé teszik, hogy a hallgatási jogra történő figyelmeztetés hiányában az elkövető által a rendőrségnek tett bármilyen nyilatkozat, előadás bizonyítékként nem értékelhető. A törvény tételes rendelkezései mellett ezt alapvető elvek, a hallgatás joga, a Miranda elv is kizárja. Ennek azonban a felülbírált ügyben nem volt érdemi jelentősége, mert más bizonyítékok alátámasztották a vádat, a jogkérdés fontossága miatt azonban indokolt volt a kiemelés.

[14] Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett és döntően megalapozott tényállást állapított meg, mely csak részben volt megalapozatlan hiányosságok miatt [Be. 592. § (2) bekezdés a) pont]. Felderítetlenség, érdemi iratellenesség és helytelen ténybeli következtetés viszont nem állapítható meg.

[15] Hiányosságot jelent, hogy a törvényszék nem rögzített minden, az elkövetés tárgyi oldalához tartozó lényeges tény, mint a meghalt fivére s a vádlott életkora, testfelépítése, a sértettek holttestének feltalálásának konkrét helye a perbeli lakásban, valamint a sértetti sérülések keletkezési módjával, az okozott erőbehatások pontos számával kapcsolatban is hiányos volt a tényállás, illetve részben a tényállásba tartozó, az orvosszakértő által megállapított adatokat az ítélet mérlegelést rögzítő indoklásrésze tartalmazta, mely tények azonban – miként a fellebbviteli főügyészség kifogástalanul hivatkozott rá – a történeti tényállás [Be. 561. § (3) bekezdés c) pont] részei.

[16] Emellett ténymegállapítási hiba, hogy a bíróság nem a tényállásba tartozó és kétértelműsége, vagylagosságra utaló adatokat foglalt tényállásba.

[17] A részbeni – és a másodfokú eljárásban kötelező módon orvosolandó – megalapozatlanságot az ítéltábla a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alapján, az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő iratok tartalma alapján a következők szerint egészíti ki, illetve helyesbíti.

[18] [4] bekezdés: Mellőzi annak tényként rögzítését, hogy a vádlott az eljárás során személyes adatait és körülményeit illetően nem nyilatkozott.

Ez ugyanis nem ténymegállapítás, másfelől részben téves is, mert a vádlott a Be. 184. § (2) bekezdés a-f) pontjaiban írt személyes adatait közölte.

[19] [17] bekezdés: A 162 cm testmagasságú sértett² sértett 2002. április 27-én született, a vádbeli időben 16 éves volt, a 2000. augusztus 12. napján született 177 cm testmagasságú sértett³ sértett pedig 18 éves. Az elkövetés idején 31 éves, sértett² sértettnél magasabb vádlott bal kezes személy.

A kiegészítés alapja: a 2018 november 26. napján folytatott szemléről készült jegyzőkönyv 3-4. oldal, boncjegyzőkönyvi adatok, .. szakértő véleménye, 63. számú tárgyalási jegyzőkönyv 8. oldal, a vádlott tárgyalási vallomása, 30. számú jegyzőkönyv 10. oldal).

[20] A [31] bekezdésből mellőzi a „véltetően” szót.

A kés tompa részével való ütés megállapítása nem kifogásolható, a bizonyítás anyaga ezt alátámasztja, ugyanakkor a kétértelműségre, többféle lehetőségre utaló véltetően kitétel a tényállás része nem lehet, mert azt csak a bíróság által valónak elfogadott múltbeli események alkothatják.

[21] [32] bekezdés: sértett² a bántalmazását követően eldől majd halála után a holttestét az összetolt ágyak előtt félig a szőnyegen fekvő helyzetben találták meg a hatóság.

A tényállást e részben az ítéltábla sértett¹ sértett 2019. január 8-i nyomozási tanúvallomása, a helyszíni szemle jegyzőkönyv és fényképmelléklete, valamint a boncolás adatai alapján egészítette ki. Fenti adatok egybevetése – különösen a holttestek öltözete, tetoválásai és sérülései – alapján kétséget kizáróan az volt megállapítható, hogy a másodfokú ügyészi indítvánnyal szemben *sértett²* holttestét találta meg a hatóság a padlón. Mindez nem azt jelenti, hogy az egyéb tények megállapítása helytelen, illetve azt sem, hogy a feltalálás konkrét helyén vesztették a sértettek az életüket. A cselekménysor minden egyes mozzanata a részben ellentétes adatok miatt már nem tárható fel, de az bizonyos, hogy mindkét fivért a vádlott ölte meg késsel a tényállásban írtak szerint. Annak pedig nincs érdemi jelentősége, hogy pontosan a halál a szoba melyik részében következett be. A másodfokú ügyészségi indítvány szerint azonban a tényállás nem volt módosítható, mert az egyértelmű a helyszín alapján, hogy a nyomozó hatóság sértett² és nem sértett³-t találta meg a földön, utóbbi sértett ugyanis a cselekmények során pontosan már nem rögzíthető módon az ágyra került.

[22] [40] bekezdés: sértett¹ sértettnek a déli órákban, 12 óra 30 perc után sikerült elhagyni a lakást.

A kiegészítés a rendőri jelentésen, valamint tanú³, tanú⁴ és tanú⁵tanúk vallomásán alapul.

[23] Az ítéltábla a sértetti sérülések keletkezési mechanizmusával, a kifejtettek erőbehatások mértékével és számával kapcsolatban megállapított tényeket a [116] – [130] bekezdésekből, valamint a vádlott sérülésére vonatkozó tényeket a [110] bekezdéséből a tényállás részének tekinti.

[24] sértett¹ sértettet a kés által legalább 3, sértett² és sértett³ sértetteket 5-5 rendbeli erőbehatás érte.

A kiegészítés e részben ... és ... nyomozás során készített igazságügyi orvosszakértői véleményen és a tárgyalási meghallgatásuk adatain alapszik (63. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

[25] A kiegészítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a Be. 593. § (3) bekezdése alapján a másodfokú ítélezés alapját képezte.

[26] Az elsőfokú bíróság az ügy helyes eldöntése szempontjából lényeges személyi és tárgyi jellegű, közvetlen, közvetett és származékos bizonyítékokat megvizsgálta és azokat egyenként és összességében is hibátlanul, a logika törvényei, az észszerű gondolkodás szabályai szerint kifogástalanul értékelte. Vizsgálta a vádlott – a sértettek elleni késes támadást és részben az ölést elismerő – védekezését, az eseményeket túlélő sértettl sértett, valamint az eseményekről részben közvetlen, részben közvetett módon információt szerzett tanúk vallomását, a helyszín adatait, a releváns tárgyi bizonyítékokat, az orvosszakértői véleményeket és mindezen bizonyítékok igen gondos mérlegelésével állapította meg a tényállást. Nem tévedett, amikor a vádlott felelősségét részben elhárító vallomásával szemben a tényeket elsősorban sértettl tanúvallomására alapította, mely személyi bizonyítékot a vád bizonyítékai megfelelően alátámasztottak. A bizonyítékok értékelésével kapcsolatban az elsőfokú bíróság igen részletes és alappal nem támadható indokolást adott, melyben foglaltakkal a másodfokú bíróság egyetértett.

[27] Fontos a revízió e részében leszögezni, hogy megalapozatlansági ok hiányában, vagy a részbeni megalapozatlanság orvoslását követően a tényálláshoz kötöttség elvéből adódóan az a másodfokú bíróság határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja. Ennek elvi indokát a Be. 167. § (3)-(4) bekezdése adja, ami szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott ereje, a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése és védett mikénti értékelése (Kúria Bhar.III.1201/2018/10.). Mindezek kiemelése a másodfokú ügyészségi indítvány és a vádlotti védekezés elsőfokú bírósági elvetése miatt nem mellőzhető.

Utal rá az ítéltábla, különös tekintettel a magyar büntetőeljárásban is már hatályos részleges precedens jellegre, hogy a közzétett eseti döntésekre hivatkozás indokolt, e döntések ugyanis az egységes bírói gyakorlat kialakítását, a vitás jogkérdésekben való eligazodást, és ebből következően a jogbiztonságot szolgálják [BH2020. 94. (Kúria Bfv.I.486/2019.)].

[28] Az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére, a cselekmény minősítése azonban részben téves.

[29] Elsősorban azt kell kiemelni, hogy büntethetőségi akadály nem áll fenn. A cselekmény alapvetően motiválatlan, váratlan és megdöbbentő volta miatt elsődlegesen a kóros elmeállapotot kellett kizárni. Ezt az alapos és részletes elmeorvosszakértői bizonyítás elvetette és a törvényszék helyesen találta hitelt érdemlőnek a kulcsfontosságú bizonyítási eszközökből származó bizonyítékot. Mindez szakkérdés, ezért a szakértők aggálymentes megállapítására megalapozott tényállás alapítható.

[30] Amint a törvényszék kifogástalan indokolással megállapította, a vádlott egyenes ölési szándékkal cselekedett mindhárom sértett vonatkozásában. A helyesen értékelt és irányadó körülmények alapján ez vitathatatlan. Az elkövetés során a sértettek életét ki akarta oltani, mint ahogy nevelt gyermekei, a két testvér vonatkozásában a halálos eredmény a célzott szándék szerint be is következett.

[31] Az ölési cselekmény – sértett¹ sérelmére – egyben a Btk. 160. § (2) bekezdés d) pontjára figyelemmel különös kegyetlenséggel elkövetett. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a minősítő körülmény kizárólag a vádlott volt élettársa tekintetében állapítható meg.

[32] A Kúria 3/2013. Büntető jogegységi határozatának II. 4. pontjában foglaltak szerint a különös kegyetlenség fogalma alá az átlagost lényegesen meghaladó szenvedéssel járó, rendkívüli embertelenséggel, brutalitással, gátlástalanul, az emberi méltóság mély megalázásával vagy az elkövető emberi mivoltából kivetkőzve végrehajtott ölési cselekmények vonhatók.

[33] A különös kegyetlenséggel elkövetés megállapításához az elkövető tudatának az elkövetés idején át kell fognia a végrehajtás különös kegyetlenségét. A terheltnak erre a tudattartalmára a sérülések számából, a bántalmazás hosszan tartó, elhúzódó voltából, a sértett látható szenvedéséből vonható le a megfelelő következtetés (Kúria Bfv.III.1.420/2013/6.).

[34] sértett³ és sértett² sértettek tekintetében e minősítő körülményre nem vonható következtetés. sértett³ sértett halálát 1 rendbeli, sértett²-ét pedig 2 rendbeli mellkasi szúrás idézte elő. A fivéreket ért vádlotti támadás nem vitása igen durva, gátlástalan tett, azonban az alanyi és tárgyi oldali elemek nem támasztják alá azt a fokú embertelenséget, mely a minősítő körülmény kimondását indokolná. Sem a kifejtettek erőbehatások száma, sem jellege ezt nem igazolja. sértett² esetében valójában egymozzanatú ölésről van szó, de testvére esetén nincs a tényállásban olyan többlet, mely e jelzett minősítő körülmény megállapítását tenné szükségessé. Nem igazolható ugyanis hosszan tartó, elhúzódó bántalmazás és a sértettek átlagosat meghaladó olyan szenvedése sem, mely esetükben az elkövető kirívó embertelenségét támasztaná alá (BH2002. 343., BH2005. 278).

[35] Más az anyagi jogi helyzet azonban sértett¹ sértett esetében. E sértettet sem érte nagyobb számú erőbehatás, azonban e sértettet a vádlott úgy szúrta oldalba, hogy a kés hosszabb ideig a testében maradt. Az események során a szeme láttára ölte meg gyermekeit és az eszközt órákig a nő testében hagyta. A tényállásból egyértelműen kirajzolódik, hogy e sértettet a vádlott rendkívül kegyetlen módon testileg és lelkileg is megkínozta, mely egyértelműen igazolja a különös kegyetlenséggel elkövetést, amint azt az elsőfokú bíróság is helyesen megállapította. Ezen bántalmazás és testi gyötetés, főként a kés sértett, nem vitásan rendkívüli szenvedést előidéző testében hagyása és halott gyermekei mellett a szobában való visszatartása olyan kirívó brutalitást tükröz, mely az emberölést fenti okból súlyosabban minősíti. E körben utal még a másodfokú bíróság a Kúria Bfv.III.264/2020. számú ügyében hozott és a BH2021. 64. szám alatt közzétett precedens jellegű eseti döntésére, mely új döntés az életben maradt sértettnél mindenben a különös kegyetlenséggel elkövetést támasztja alá, kifejtve, hogy a különös kegyetlenség megítélésekor nem csak a fizikai ráhatással járó fájdalomérzetnek van jelentősége, hanem annak a reményvesztett lelkiállapotnak, melybe az elkövetés során a sértett kerül.

[36] A Btk. 160. § (2) bekezdés f) pontjában írt minősítő körülmény megállapítása is helyes, hiszen több ember, két személy életét vesztette, míg a harmadik sértett, a vádlott élettársa is passzív alanya az ölésnek.

[37] Az *aljas indokból elkövetés* megállapításának azonban nem álltak fenn a törvényi előfeltételei, ezért az indíték jellegét érintően az eredeti vádirati minősítés felel meg a törvénynek és a részben a ténybeli alapot is nélkülöző további minősítő körülmény [Btk. 160. § (2) bekezdés c) pont] megállapítása nem volt megalapozott.

[38] A másodfokú bíróság területén működő ügyészség is kifejtette, hogy az ítéletben – és az ítéltábla megjegyzi, hogy a vádban sem – nem volt ténybeli alapja e minősítő körülmény megállapításának. Ez pedig alapvető feltétele a jogkövetkeztetés levonásának. A jelzett minősítő körülmény megállapításának azonban nem elsősorban a tettazonosság keretei képezték az akadályát, hanem a fő kérdésekben helyes bírói mérlegelés és ténymegállapítás.

[39] A vádbeli és ítéleti tényállás viszonyát illetően, azaz a tettazonosság Be.-ben is töretlen elvét érintően azonban szükséges az állásfoglalás azzal, hogy az ítéltábla a bírói gyakorlatot, a törvény dogmatikáját és a jogtudomány eredményeit is figyelembe véve a tettazonosság *szigorúbb* álláspontját képviseli, azaz *vád tárgyává nem tett* és a cselekmény minősítését érdemben meghatározó, jelen esetben életfogytig tartó büntetéshez is vezető ítéleti ténymegállapításra – főként a másodfokú vádló indítványára a másodfokú perben – nem lát lehetőséget. Ismertek természetesen más álláspontok is, de ez olyan fontos tény-és jogkérdés, melyben a vádlottnak nyújtott kedvezmény (favor defensionis) elvét is követve a vádlott javára kell dönten.

[40] A vádirat és az ítélet sem írt körül olyan tényeket, melyekből az aljas indokból elkövetésre lehetne következtetni, ehelyett épp egy váratlan, hirtelen affektusból eredő ölési cselekmény tényeit rögzítette. Sem bosszúra, sem más, erkölcsileg mélyen elítélendő indokra a tények nem utalnak, ez pedig meghatározza a cselekmény minősítését is. A tettazonosság keretei között az elsőfokú ítélet tényállása viszonylag széles körben módosítható, kiegészíthető, sőt az eltérő tényállás megállapítására is lehetőség van a Be. ténybeli reformációs szabályai [593. § (1) bekezdés b-c) pont] alapján. Mindennek azonban egyrészt feltétele a tényállás megalapozatlansága, másrészt a vádirati és az ítéleti tényállásnak a tett azonosságára vonatkozó követelménye. Egyik feltétel sem állapítható meg. A tényállás ugyanis az ügyészség által kifogásolt részében megalapozott, okszerű mérlegelésen alapszik, felülmérlegelésére nincs indok, de perjogi lehetőség sem. Másrészt a bíróság, főként a másodfokú eljárásban nem „alkothat” még esetleges bizonyíthatóság esetén sem olyan tényállásrész, mely önálló büntetőjogi felelősséget von maga után. Az ügyész feladata a büntetőjogilag értékelni kívánt tények vádba foglalása s erre lehetősége van a vád módosítása által az elsőfokú ítélet meghozataláig, de mindez már nem a másodfokú ügyész és különösen nem a másodfokú bíróság feladata. A vád kockázata a vádbeli tények meghatározása, mindezt a bíróság nem veheti át, ez alapvetően következik az eljárási feladatok megoszlásának elvéből.

[41] A megfelelő ténybeli alapok hiánya miatt az aljas indokból elkövetésre nem lehet következtetést vonni. Az emberölés mindig embertelen és „aljas” tett, azonban a Kúria 3/2013. Büntető jogegységi határozatának iránymutatásában foglaltakat is figyelembe véve az irányadó tényállás tükrében e minősítő körülmény nem állapítható meg.

[42] A kifejtett indokok alapján ezért az ítéltábla a vádlott cselekményét a Btk. 160. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés d) és f) pontja szerint minősülő különös kegyetlenséggel,

több emberen elkövetett emberölés büntettének minősítette. A különös kegyetlenséggel elkövetés ugyan csak sértettl sértettnél állapítható meg, ezért valójában *részben* különösen kegyetlen a vádlott cselekménye, ezt ugyanakkor a követett gyakorlat szerint a Be. normáira is tekintettel külön a rendelkező részben a másodfokú bíróság nem jelölte meg, hanem az indokolásban rögzíti egyértelműen, hogy egy sértettnél valósult meg az idézett minősítő körülmény.

[43] Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó alanyi és tárgyi, enyhítő és súlyosító tényezőket feltárta és azokat a nyomatékuknak megfelelően értékelve a minősítés lényeges megváltoztatása (enyhítése) ellenére a vádlottal szemben a büntetési céloknak megfelelő, a büntetéskiszabási elvekkel összhangban álló, tetтарыныыы és az egyéniesítés követelményeit is érvényre juttató büntetést szabott ki. E büntetés szükséges és egyben elégséges az egyéni és általános megelőzéshez. A minősítés kapcsán részben eredményes védelmi fellebbezés ellenére ezért a büntetés enyhítésére a másodfokú bíróság nem látott alapot.

[44] A több ember – hozzátartozói – életére törő, két ember – egy kiskorú illetve a tizennyolcadik évet éppen betöltő nevelt fia – életét kioltó vádlottal szemben kizárólag határozatlan ideig tartó szabadságvesztés alkalmas a büntetési célok eléréséhez. Nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a vádlottal szemben életfogytig tartó szabadságvesztést alkalmazott.

[45] A feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontjának meghatározása is törvényes a minősítés megváltoztatásának ellenére. Ilyen, a társadalmat is megdöbbentő ölést elkövető vádlottat a társadalomból ki kell zárni és arra sincs lehetőség, hogy a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó rendelkezés vádlott javára történő módosítására kerüljön sor annak megjegyzésével, hogy a feltételes szabadságra bocsátásból való kizárásnak valóban nem állnak fenn a feltételei.

[46] A szankció felülbírálata kapcsán a másodfokú bíróság még utal a következőkre. A büntetéskiszabás során a büntetőjog általános elveire, és az Alaptörvényből fakadó alkotmányos követelményekre is figyelemmel kell lenni. A büntetéssel történő jogkorlátozásnak meg kell felelnie az arányosságnak, a szükségszerűségnek és az ultima ratio elveinek (1214/B/1990 AB határozat). A szankció arányossága azt is jelenti, hogy a hasonló tett elkövetőit hasonló büntetéssel kell sújtani az elkövetett tethhez, és a bűnösség mértékéhez is viszonyítva, de az arányosság vizsgálata a sérelem, a kár, a bűnösség foka, a bűncselekmények súlya egybevetését is feltételezi. Az arányosság jelenti a tett arányosságát, de a büntetésnek az elkövető személyiségéhez is igazodnia kell. Az egyéniesítés azonban nem sértheti a bírói gyakorlat egységének elvét, amely a jogbiztonság és a törvény előtti egyenlőség szempontjából alapvető. Ennek megfelelően a hasonló súlyú bűncselekményekre, illetve hasonló személyi körülményekkel jellemzett elkövetőkkel szemben nem szabad lényegesen eltérő szankciókat alkalmazni. Az egyes bűncselekmények természetéhez és a súlyához igazodó büntetési rendszer és a büntetéskiszabás normatív előírásain nyugvó büntetések együttesen szolgálják a jogállami büntetés funkcióját, a társadalom védelmét, a szankcióval történő arányos és megérdemelt viszonzást, valamint a speciális és generális prevenciót. A büntetés kiszabása során figyelembe kell venni a már idézetteknek megfelelően a bűnelkövető személyi körülményeit, többek között az előéletét [23/2014. (VII.15.) AB határozat III. rész 42. bekezdés]. Ezen elveket és az idézett körülményeket mérlegre téve az

ítélőtábla úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság által alkalmazott büntetés tetтарыыос, túl szigorúnak nem tekinthető, ezért a védelmi fellebbezés az enyhítésre irányulóan sem volt alapos.

[47] A törvénynek megfelelnek a szabadságvesztés végrehajtási fokozatára, a közügyektől eltiltásra, a szabadságvesztés beszámítására, valamint alapvetően az egyéb, az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben hozott rendelkezései is.

[48] A sértettlsértettől lefoglalt és az elsőfokú bírósági eljárásban általa igényelt (65. számú hivatalos feljegyzés) dolgok megsemmisítése azonban téves, ezért a másodfokú bíróság a ... számon nyilvántartott személyes tárgyakat a Be. 321. § (1), (2) bekezdés alkalmazásával a tulajdonos, illetve lefoglalást szenvedő részére kiadni rendelte. A sértett határozottan kérte, nem csak értéktelen dolgainak kiadását, így a megsemmisítésnek nem álltak fenn a törvényi előfeltételei.

[49] Az indokolás a polgári jogi igény egyéb törvényes útra utasításánál helyesbítendő annyiban, hogy az elutasítás a Be. 560. § (1) bekezdés n) pontján alapul, mivel a polgári jogi igény (elsőfokú irat 68. sorszám) nem tartalmazta teljeskörűen az 556. § (2) bekezdés a-c) pontjában foglaltakat (terhelt neve, a követelés összege, illetve az érvényesíteni kívánt jog). A sértett polgári bíróság előtt terjeszthet elő keresetet kárának megtérítése iránt.

IV.

[50] A kifejtetttekre tekintettel ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a jogi minősítést valamint a bűnjelet érintő részében a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvényes rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

[51] Az előzetes fogvatartás beszámítására vonatkozó rendelkezés a Btk. 92. § (1), (2) bekezdésén alapszik.

[52] Az ítéltábla a másodfokú eljárásban a kirendelt védő közreműködésével kapcsolatban felmerült és a bűnösnek kimondott vádlottat terhelő bűnügyi költséget a Be. 613. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

[53] A vádlott tényleges tartózkodási helye, mint a Be. 10. § (1) bekezdés 15. pontja és Be. 561. § (2) bekezdés b) pontja szerinti személyes adat tekintetében bekövetkezett változást a Be. 604. § (3) bekezdés c) pontja alapján rögzítette.

Debrecen, 2021. április 20.

Dr. Háger Tamás sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó József sk. előadó bíró,
Dr. Diószegi Attila sk. bíró

Záradék: A Miskolci Törvényszék 15.B.37/2019/72. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.IV.561/2020/43. számú ítéletében írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2021. április 20.

Dr. Háger Tamás sk.
a tanács elnöke